

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 320
van **JOHAN DANEN**
datum: 19 februari 2018

aan **JOKE SCHAUVLIEGE**
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

Grote Netevallei - Bodemonderzoek

Het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC) publiceerde begin 2014 het rapport 'Radiologisch toezicht in België – Syntheseverslag 2013'. Pagina 45 van dit rapport geeft de resultaten van de metingen van radioactiviteit in de bodem (weilanden/bodemoppervlak) van het Nete-Scheldebekken. Volgens de meetresultaten zou in de regio Mol-Dessel enkel natuurlijke radioactiviteit (uranium) waarneembaar zijn. Er werden geen waarneembare hoeveelheden van de zware nucliden, die behoren tot de groep van americium en plutonium, aangetroffen.

Op dit moment loopt een bodemonderzoek ter hoogte van de Grote Nete tussen Geel en Lier. Dit bodemonderzoek heeft tot doel het identificeren en karakteriseren van de verontreiniging van de waterbodem en de oevers van de Grote Nete. De Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) onderzoekt hierbij het chemische aspect; het FANC onderzoekt het radiologische aspect. De aanwezigheid van radioactieve elementen in de Grote Netevallei is terug actueel naar aanleiding van de ontwikkeling van het Sigmaplan en de daaraan verbonden werken.

Begin 2018 gaf het FANC een toelichting over de verontreiniging in de Grote Netevallei. Uit deze toelichting bleek dat op twee bodemstalen met de hoogste gemeten dosistempo in de buurt van Lier bijkomend onderzoek werd uitgevoerd. De resultaten toonden aan dat de sterke verhoging van de radioactiviteit grotendeels afkomstig was van Radon²²⁶ (respectievelijk 1270 en 1860 Bq/kg). Het bijkomende onderzoek toonde ook aan dat de zware nucliden americium en plutonium aanwezig waren in deze twee stalen. Deze nucliden zijn vermoedelijk afkomstig van de Molse Nete, waar onder meer de installaties van Belgoproces (1&2) en Belgonucleaire deze zware nucliden kunnen uitstoten.

1. Bij metingen van de bodemstalen in 2013 in de regio Mol-Dessel, werden de zware nucliden americium en plutonium niet waargenomen. Metingen van twee bodemstalen in 2017 in de buurt van Lier, langs de Grote Nete, tonen aan dat de nucliden americium en plutonium wel aanwezig zijn in de bodem.
 - a) Hoe kan verklaard worden dat in 2013 geen americium en plutonium werd waargenomen in de regio Mol-Dessel, terwijl deze elementen in 2017 wel – stroomafwaarts – worden waargenomen in bodemstalen in de buurt van Lier?
 - b) Wat zijn de gezondheids- en milieurisico's van de zware nucliden americium en plutonium?

c) Plutonium en americium werden waargenomen in deze bodemstalen na bijkomend onderzoek omdat deze twee stalen de hoogste gemeten dosistempo hadden. Dit hoge gemeten dosistempo was voornamelijk afkomstig van het aanwezig Radon²²⁶.

- Werden de zware nucliden plutonium en americium ook waargenomen in andere bodemstalen die genomen werden in de Grote Netevallei?
- Werden en worden de nucliden plutonium en americium standaard bepaald in de bodemstalen die in de Grote Netevallei worden genomen? Wat was het resultaat van deze analyse? In hoeveel bodemstalen werden deze elementen waargenomen?

d) Slechts een handvol bedrijven die gelegen zijn langs de Molse Nete kunnen de vervuiling van de bodem met de zware nucliden plutonium en americium veroorzaken.

Worden deze bedrijven verplicht tot het bijdragen in de kosten van de saneringen van de verontreinigde bodems?

2. Het beschrijvend bodemonderzoek loopt momenteel. Pas eind 2018 zal dit BBO afgerond zijn.

a) Zijn er al locaties geïdentificeerd waar de verontreiniging door zware nucliden of zware metalen een gevaar vormen voor de volksgezondheid en/of het milieu/natuur? Waar bevinden zich deze locaties? Werden al stappen ondernomen om het risico te beperken? Welke stappen werden al gezet? Indien er geen stappen werden gezet, wat is hiervoor de reden?

b) Het aanwezig Radon²²⁶ zorgt voor potentieel gevaar omdat dit kan cumuleren in woningen. Maar ook het giftige plutonium houdt gezondheidsrisico's in. We weten dat de inhalatie van plutoniumstof – zelfs in zeer kleine hoeveelheden – in de longen jarenlang schade kan aanrichten, en uiteindelijk longkanker kan veroorzaken. Bijgevolg dient humane blootstelling absoluut vermeden te worden.

Worden momenteel preventief maatregelen genomen om bijvoorbeeld recreanten te beschermen tegen blootstelling aan plutonium en americium? Over welke maatregelen gaat het dan? Zo neen, waarom niet?

ANTWOORD

op vraag nr. 320 van 19 februari 2018

van **JOHAN DANEN**

1. a+b+c) Dit behoort tot de bevoegdheid van het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC).

d) Het beschrijvend bodemonderzoek is nog lopende en heeft tot doel verdere informatie te verzamelen om een definitieve uitspraak te kunnen doen over de ernst van de bodemverontreiniging en de noodzaak om over te gaan tot bodemsanering. Het is nog niet mogelijk om een uitspraak te doen over de saneringsnoodzaak.

2. a) Een onderdeel van het beschrijvend bodemonderzoek is het uitvoeren van een risico-evaluatie om de impact na te gaan op de menselijke gezondheid, verspreiding en ecologie. Voorlopig zijn er nog geen locaties geïdentificeerd waar een acuut gevaar wordt vastgesteld als gevolg van een verontreiniging met zware metalen, die onmiddellijke acties vereisen.

b) Dit behoort tot de bevoegdheid van het FANC.